

08.06.2016

Informacja prasowa portalu

wynagrodzenia.pl

Pytania i dodatkowe informacje:

tel. 509 509 536

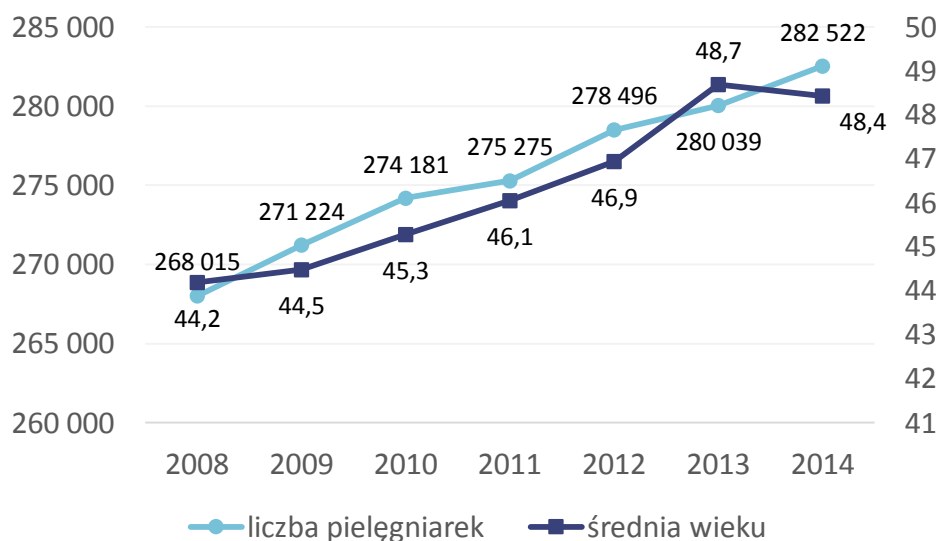
media@sedlak.pl

PŁACA I PRACA PIEŁĘGNIAREK

24 maja 2016 roku w Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie rozpoczął się protest pielęgniarek i położnych. Żądania strajkujących dotyczą podwyżki płac, a także zwiększenia poziomu zatrudnienia w ich placówce. W sprawie głos zabrał minister zdrowia oraz premier, a w debacie publicznej rozgorzała dyskusja czy postulaty pielęgniarek są uzasadnione. Wydarzenie to stanowi dobrą okazję, aby bliżej przyjrzeć się tej grupie zawodowej.

Według danych Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (CRPiP) na dzień 31 grudnia 2014 roku w Polsce zarejestrowanych było 282 522 osób uprawnionych do wykonywania zawodu. Liczba kobiet w tym gronie wynosi 277 334 osoby, co stanowi ponad 98%. Pielęgniarki, obok zawodu nauczyciela są najbardziej sfeminizowaną grupą zawodową w Polsce (GUS, 2014). W październiku 2014 roku w Polsce zatrudnionych było 148 000 pielęgniarek z tego 126 600 osób w sektorze publicznym (GUS, 2016). Na przestrzeni lat 2008-2014 liczba pań posiadających uprawnienia do wykonywania zawodu regularnie powiększała się, co należy ocenić, jako zjawisko pozytywne. Niczego pozytywnego nie można powiedzieć jednak o średniej wieku omawianej grupy zawodowej, która również rosła w tym okresie. W 2013 roku średnia ta przekroczyła 48 lat i w porównaniu do 2008 roku wzrosła o ponad 4 lata. Pielęgniarki należą, zatem do szybko starzejącej się grupy zawodowej.

Wykres 1. Średnia wieku pielęgniarek w Polsce i ich liczba

Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych

Z danych odnoszących się do struktury wiekowej pielęgniarek wynika, że największą grupę stanowią osoby w wieku 46-50 (ponad 17% ogółu). Z poniższej tabeli wyraźnie wynika, iż w zawodzie tym najmniej jest ludzi młodych. W przedziałach wiekowych 21-25, 26-30 i 31-35 lat jest ich około 4%. Najstarsza grupa wiekowa, tj. powyżej 65. roku życia stanowi natomiast 5,28% ogółu. Wyższy wskaźnik najstarszej grupy wiekowej w odniesieniu do najmłodszej świadczy o braku prostej zastępowalności pokoleniowej, co w przyszłości przełoży się na zmniejszenie liczebności ogółu pielęgniarek.

Tabela 1. Pielęgniarki w poszczególnych grupach wiekowych

przedział wiekowy	liczba pielęgniarek	udział (%)
21-25	4 283	1,51
26-30	11 067	3,91
31-35	9 873	3,49
36-40	28 655	10,12
41-45	48 785	17,23
46-50	48 811	17,24
51-55	46 948	16,58
56-60	42 206	14,91

61-65	27 511	9,72
pow. 65	14 940	5,28
RAZEM	283 080	100,00

Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych

Dostępność usług pielęgniarskich

Poza ogólną liczbą pielęgniarek istotna jest również ich liczba w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten umożliwia porównywanie dostępności usług pielęgniarskich pomiędzy poszczególnymi województwami, jak i państwami. Według informacji zawartych w Raporcie Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych w Polsce w 2013 roku na tysiąc obywateli przypadało średnio 4,8 pielęgniarek. Najlepiej pod tym względem sytuacja wyglądała w województwie śląskim, gdzie wskaźnik ten wyniósł 5,6. Na szarym końcu znalazło się województwo wielkopolskie, gdzie na tysiąc obywateli przypadało 3,9 pielęgniarek (OZZPIP, 2015). Prognozy Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych w tym względzie nie są optymistyczne. Według nich wskaźnik ten będzie sukcesywnie spadał i w 2020 roku wyniesie 4,7 pielęgniarek na 1 000 obywateli w skali kraju, a w przeciągu kolejnych 5 lat spadnie do poziomu 4,4 (NIPPIP, 2015).

Według danych OECD z 2013 roku w Polsce omawiany wskaźnik wynosił 5,3 i był on zdecydowanie poniżej średniej, która dla krajów OECD wyniosła 9,1. Wśród krajów Unii Europejskiej Polska znalazła się na czwartym miejscu od końca. Z grona krajów wspólnoty gorsza sytuacja miała miejsce tylko w Hiszpanii (5,1), na Łotwie (4,9) oraz w Grecji (3,6). Najlepiej w zestawieniu wypadła Szwajcaria (17,4) oraz Norwegia (16,7). Z krajów spoza Europy najwyższym wskaźnikiem poszczycić się mogą: Australia (11,5) oraz Stany Zjednoczone (11,1). Ostatnie miejsce w zestawieniu zajęła Kolumbia, gdzie na 1 000 mieszkańców przypadała zaledwie jedna pielęgniarka.

Wynagrodzenia pielęgniarek w Polsce – ujęcie prawne

Podstawowym aktem prawnym regulującym działanie publicznych zakładów opieki zdrowotnej w tym również sposoby wynagrodzeń pracowników jest ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U.91.91.408). Ustawa ta jednak w bardzo wąskim zakresie reguluje kwestie wynagrodzeń, gdyż zgodnie z polskim ustawodawstwem to kierownik takiej placówki odpowiada za zarządzanie nią. Do jego kompetencji należą między innymi takie kwestie jak: zatrudnianie pracowników, wynagradzanie ich oraz powierzanie im obowiązków (Ministerstwo Zdrowia, 2014). Oznacza to, że płaca pielęgniarki w dużym stopniu zależy od

kondycji ekonomicznej placówki, w której pracuje oraz sytuacji na danym rynku pracy. Wynagrodzenia te mogą więc być zróżnicowane w zależności od miejsca, w którym dana pielęgniarka pracuje.

Wynagrodzenia pielęgniarek w Polsce – ujęcie kwotowe

Jak podał GUS w październiku 2014 roku średnie, miesięczne wynagrodzenie pielęgniarek w kraju wyniosło 3 400 PLN brutto, przeciętne wynagrodzenie ogółem w tym samym czasie wyniosło 4 108 PLN. Oznacza to, że zarobki pielęgniarek w ujęciu nominalnym są o 708 złotych niższe (17%). Biorąc pod uwagę strukturę wynagrodzeń pielęgniarek, największa jego część to wynagrodzenie zasadnicze stanowiące 72%. Dodatki za pracę zmianową wyniosły 8,6% z kolei premie i nagrody – 4,4%. Udział pozostałych elementów składowych był marginalny (GUS, 2016).

Średnie wynagrodzenie pielęgniarek zmienia się wraz ze stażem pracy. Początkująca pielęgniarka otrzymywała 2 676 PLN, natomiast osoba pracująca na stanowisku powyżej 20 lat – 3 476 PLN.

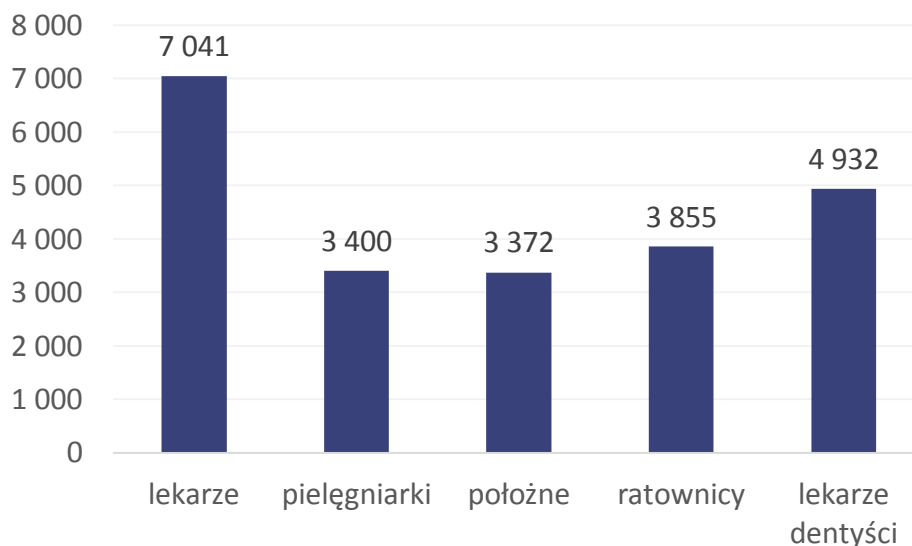
**Tabela 2. Średnie wynagrodzenie pielęgniarek
w zależności od stażu pracy w październiku 2014 roku**

staż pracy	średnie wynagrodzenie brutto w PLN
do 1,9 roku	2 676
2-4,9 lat	2 925
5-9,9 lat	3 154
10-14,9 lat	3 181
15-19,9 lat	3 435
20 lat i więcej	3 476

Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych GUS

Porównując wynagrodzenie pielęgniarek do innych zawodów związanych z ochroną zdrowia stwierdzić należy, że jest to słabo opłacana grupa zawodowa. Średnie wynagrodzenie specjalistów od spraw zdrowia to 4 222 PLN co oznacza, że wynagrodzenie pielęgniarek było o 822 PLN niższe. Najlepiej w tej branży opłacani są lekarze, których średnie wynagrodzenie jest ponad dwukrotnie wyższe od wynagrodzeń pielęgniarek. Lepiej zarabiają również lekarze stomatolodzy, których płaca jest wyższa około 1 500 PLN oraz ratownicy medyczni, którzy zarabiają o ok. 450 PLN więcej. Pensje położnych są porównywalne do zarobków pielęgniarek.

**Wykres 2. Pielęgniarki na tle innych zawodów
ochrony zdrowia w październiku 2014 roku (brutto w PLN)**

Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych GUS

Interesujący jest również fakt, iż średnia pensja pielęgniarek pracujących w sektorze publicznym jest wyższa w stosunku do sektora prywatnego i wynosi odpowiednio: 3 444 PLN i 3 143 PLN.

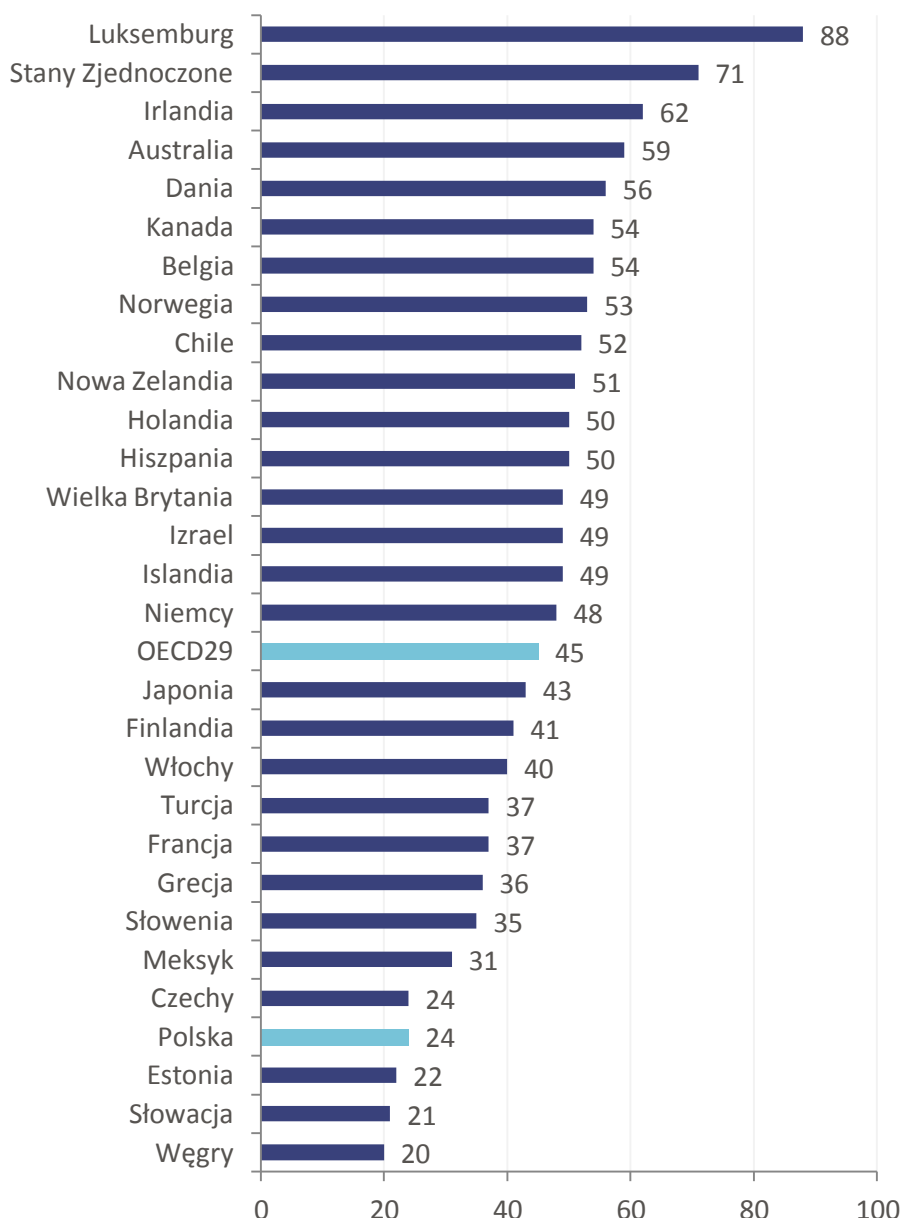
Pielęgniarki w Polsce na tle innych krajów świata

Współczesne pielęgniarstwo podlega szybkim przeobrażeniom zarówno w skali kraju jak i świata. Jak zauważa Piotr Jarzynkowski z Uniwersytetu Medycznego w Gdańsku, największe zmiany zachodzą w obszarze edukacji. W Polsce zakończył się proces podwyższania poziomu kształcenia do poziomu akademickiego. Zmiany w naszym kraju skupiają się na poszerzaniu zakresu działań pielęgniarki, a także na poprawę ich efektywności. W krajach skandynawskich natomiast dużą wagę przykładają się do kompetencji międzynarodowych pielęgniarki aby mogła ona odnaleźć się w różnych rejonach świata i kręgach kulturowych. W Wielkiej Brytanii z kolei poprzez intensywny proces doksztalcania podyplomowego pielęgniarki przejmują kolejne kompetencje przypisane dotychczas lekarzom. W realiach polskiej służby zdrowia proces ten dopiero się zaczyna. W Stanach Zjednoczonych największy nacisk kładzie się na pracę kliniczną oraz samodzielną pracę pielęgniarek (Jarzynkowski, 2015).

Wynagrodzenia pielęgniarek na świecie

OECD w 2015 roku opublikował raport *Health at a Glance*, w którym zaprezentował dane dotyczące wynagrodzeń pielęgniarek na świecie w 2013 roku. Z danych tych wynika, że średnie wynagrodzenie pielęgniarek z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej w 24 krajach OECD wynosiło 45 000 USD rocznie. Polska w zestawieniu znalazła się poniżej średniej. Według raportu wynagrodzenia w naszym kraju były na poziomie 24 000 USD, co plasuje nasz kraj na czwartym miejscu od końca. Najwyższe wynagrodzenia pielęgniarek odnotowano w Luksemburgu (88 000 USD) oraz Stanach Zjednoczonych (71 000 USD), najniższe na Słowacji (21 000 USD) oraz na Węgrzech (20 000 USD). Wynagrodzenia we wszystkich krajach zaprezentowane są na wykresie 3.

Wykres 3. Wynagrodzenia pielęgniarek w krajach OECD w 2013 roku*

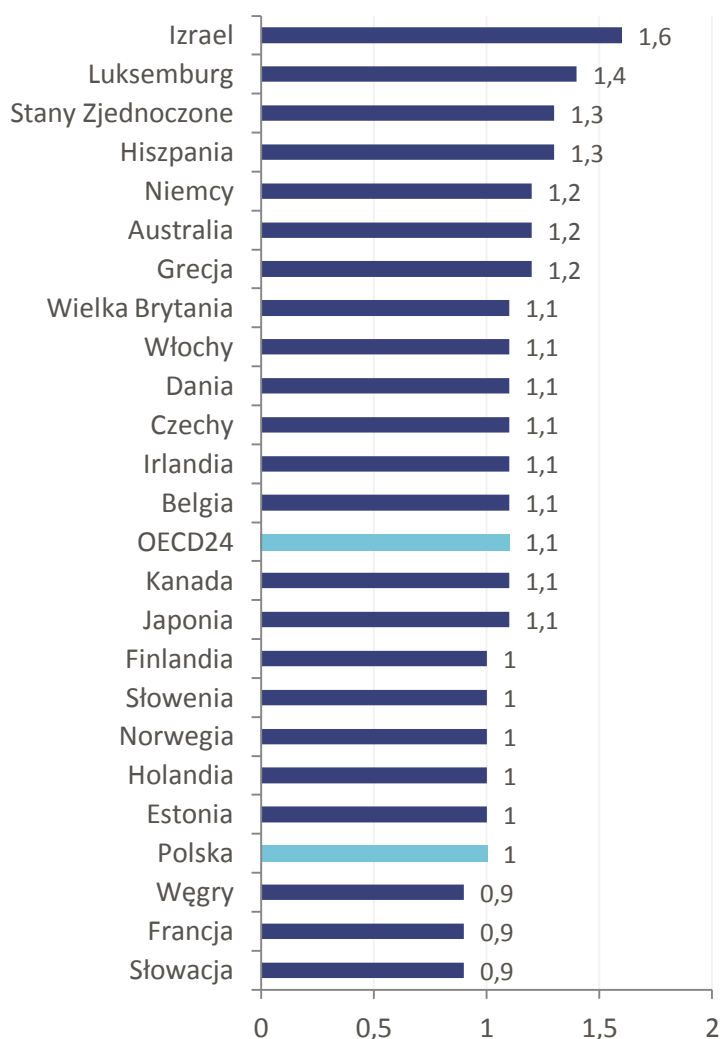
Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych OECD

**dane w tysiącach dolarów z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej*

Porównując z kolei wynagrodzenia pielęgniarek do średnich zarobków w danym kraju można zauważyć, że w Polsce są one zbliżone. Okazuje się jednak, że w większości badanych krajów OECD wynagrodzenia pielęgniarek są wyższe niż średnia. Wskaźnik ten najwyższe wartości przyjmuje w Izraelu oraz Luksemburgu, gdzie relacja wynagrodzeń pielęgniarek do średnich wynagrodzeń krajowych wynosi odpowiednio 1,6 oraz 1,4. Wskaźnik przyjmuje niższe wartości niż w Polsce tylko na

Słowacji, Węgrzech oraz we Francji, gdzie wynosi 0,9. Nasz kraj sklasyfikowany został zatem na czwartym miejscu od końca pod względem relacji pensji pielęgniarek do średnich zarobków w danym kraju. Stosunek wynagrodzeń pielęgniarek do średnich wynagrodzeń we wszystkich 29 badanych krajach OECD wynosił 1,1.

**Wykres 4. Relacja wynagrodzeń pielęgniarek
do średnich wynagrodzeń w poszczególnych krajach w 2013 roku**

Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych OECD

Grzegorz Poręba
Sedlak & Sedlak

Bibliografia

1. GUS (2014), *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy*, Warszawa, http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5821/1/5/1/pw_kobiety_i_mezczyzni_na_ryнку_pracy.pdf, [dostęp: 1.06.2015],
2. GUS (2016), *Struktura wynagrodzeń według zawodów w październiku 2014 r.*, Warszawa, http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5474/4/7/1/pw_struktura_wynagr_wg_zawodow_10_2014.pdf, [dostęp: 3.06.2015],
3. Jarzynkowski P. (2015), *Systemy kształcenia pielęgniarek w wybranych krajach Europy i Stanach Zjednoczonych*, Uniwersytet w Gdańsku, str. 121,
4. Ministerstwo Zdrowia (2014), *Odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia – z upoważnienia Ministra – na interpelację nr 29353*, Warszawa,
5. NIPIP (2015), *Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego w świadczenia pielęgniarek i położnych*, http://www.nipip.pl/attachments/article/3368/Raport_2015_NIPiP.pdf, [dostęp: 01.06.2016],
6. OECD (2015), *Health at a Glance 2015*, http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/social-issues-migration-health/health-at-a-glance-2015_health_glance-2015-en#page99,
7. OZZPIP (2015), *Warunki pracy i zatrudnienia pielęgniarek i położnych w Polsce*, http://ozzpip.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy_ankiety.pdf, [dostęp: 1.06.2016],
8. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, (Dz.U.91.91.408).

[Ile powinienes zarabiać? Weź udział w Ogólnopolskim Badaniu Wynagrodzeń i porównaj swoje zarobki z innymi.](#)

wynagrodzenia.pl

Sedlak & Sedlak wyraża zgodę na publikację niniejszego opracowania pod warunkiem powołania się na źródło: wynagrodzenia.pl oraz zamieszczenie pod artykułem aktywnego linku do strony Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń (<http://wynagrodzenia.pl/t/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen-np>) czcionką nie mniejszą niż czcionka użyta w publikacji.